

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เพชรบูรณ์ เขต 3

ปราณี มาแสง

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 3

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์
เขต 3"

ของ ปราณี มาแสง

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
ผู้วิจัย	ปราณี มาแสวง
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย นเรศวร, 2564
คำสำคัญ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, ความสัมพันธ์, การบริหาร หลักสูตรของสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นหัวหน้างานบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 190 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก 2) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN LEARNING LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND CURRICULUM MANAGEMENT IN SCHOOL UNDER PHETCHABUN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author PRANEE MASAWAENG

Advisor Associate Professor Jitima Wannasri, Ph.D.

Academic Paper M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2021

Keywords Learning Leadership, School Administrators, Curriculum Management of school, Relationship

ABSTRACT

This research aimed 1) To study the learning Leadership of school administrators. 2) To study curriculum management of school and 3) To study the relationship between learning leadership of school administrators and curriculum management of school under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 190 school administrators and teachers by simple random sampling. The instrument for collecting data was a questionnaire which 5 – point rating scale that has reliability equal to 0.97. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Correlation Coefficient.

The research results were found as follows. 1) The learning Leadership of school administrators, generally, was at high level. 2) curriculum management of school, generally, was at high level. 3) The relationship between learning leadership of school administrators and curriculum management of school were moderate level in positive direction, are statistically at the .01 level.

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงให้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จิตติมา วรรณศรี ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรีक्षा ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิทยา จันทร์ศิลา อธิการบดีประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนะ ศรีปัตตา อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และนางสุปัญญา โพธิ์หา ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ปราณี มาแสวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	
ประกาศคุณูปการ.....ฉ	
สารบัญ.....ช	
สารบัญตาราง.....ฌ	
สารบัญภาพ.....ญ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....3	
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....4	
ขอบเขตของการวิจัย.....4	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....5	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....8	
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....9	
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้.....10	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....21	
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา.....25	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....45	
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....50	

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	59
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	66
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	71
บทที่ 5 บทสรุป.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	83
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	18
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา.....	43
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูในโรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งตามอำเภอ	52
ตาราง 4 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและ ประสบการณ์ทำงาน.....	58
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใน ภาพรวม	59
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความคิดสร้างสรรค์	60
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการใฝ่เรียนรู้.....	61
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ	62
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	63

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม.....	65
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม.....	66
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการจัดทำหลักสูตร.....	67
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	68
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประเมินหลักสูตร	70
ตาราง 15 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.....	71

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	35
ภาพ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา.....	39
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	50

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานในสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สุภค ยมพุก, 2557, น.17) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบังคับบัญชาการปฏิบัติราชการ เป็นผู้นำทางวิชาการ บริหารจัดการสถานศึกษา บริหารงานชุมชนและเครือข่าย รวมทั้งพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2564, น. 16) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่และพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่สังคมต้องการ และสามารถนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย (สุจินตนา ตรงประสิทธิ์, 2560, น.17 - 18) ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยสำคัญคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในการบริหารงานอย่างมีศิลปะทั้งการบอกและชี้แนะ สั่งการ หรืออำนวยการเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันในการถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการในการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์การเข้าใจงานขององค์การเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ณัฐณารักษ์ เอนราจินดาวัฒน์, 2563, น.10) ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นหนึ่งในคุณสมบัติที่ผู้นำจำเป็นต้องมีเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า (2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทรงพลังเอื้อต่อการเรียนรู้และการเกิดนวัตกรรม (3)ความยืดหยุ่น (4)การบูรณาการ ของศาสตร์และเทคนิควิธี (5) เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการเรียนรู้ (6) การเรียนรู้เป็นทีม (7) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (8) การเปลี่ยนแปลงและมีความเฉพาะตัว (tailor made) (9) ความพอเพียง (10) การวิจัยและพัฒนา (กนกอร สมปราชญ, 2559) และหัวใจหลักของสถานศึกษาก็คือหลักสูตรสถานศึกษา รวมไปถึงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้วย

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนในทุกๆระดับ เป็นกระบวนการจัดการการสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตรการวางแผนการใช้หลักสูตรการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ (มนสิข สิริสมบุญ, 2563, น.135) รวมถึงเป็นการปฏิบัติงานทางหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร สร้างหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของศิษย์ชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2551 น. 38 - 39) ได้กำหนดกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาไว้ 7 ภารกิจ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำสาระของหลักสูตร การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร

ณัฐยา รื่นภาคยตร์ (2557, น.16) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจะเป็นการบริหารหลักสูตรเป็นหัวใจของการเรียนการสอนเพื่อไปสู่เป้าหมายการศึกษา ช่วยให้ครูมีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน เป็นสิ่งกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์โดยตรง และเป็นแนวปฏิบัติแก่ครูในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติ สามารถอยู่ร่วมในสังคม เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้ปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนใช้การมีส่วนร่วมของบุคลากรบริหารหลักสูตร ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกต้อง ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพมากขึ้น สร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ช่วยในการบริหารทางด้านงานวิชาการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางบ้านและโรงเรียน และเห็นคุณค่าของหลักสูตร คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมพิจารณา ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาล ที่ 10 และศาสตร์พระราชามาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนทุกชั้นเรียน บูรณาการกับวิสัยทัศน์โรงเรียนให้นำไปปฏิบัติได้จริงทั้งทางด้านการบริหาร และด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและคุณภาพ

ผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย มีการประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรมีรูปลักษณ์ รูปแบบ มีความถูกต้องตามองค์ประกอบของเอกสารหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวจึงส่งผลให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีปัญหาด้านเวลา การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง บุคลากรในโรงเรียน บางส่วนยังไม่เข้าใจในการใช้หลักสูตร โรงเรียนพึงจัดทำหลักสูตรยังไม่มีผลการประเมินผล บางโรงเรียน ขาดงบประมาณสนับสนุน จำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไปในการจัดการเรียนการสอน ครูบางส่วนไม่ทำ แผนการสอนอย่างต่อเนื่อง ครูยังจัดประสบการณ์ให้ได้ยังไม่หลากหลาย ซึ่งปัจจัยหลักของการ บริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ นั่นคือคุณภาพของผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (2562) พบว่า ปัญหาของการ บริหารหลักสูตร คือ ปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผล การเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น สถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบทที่แตกต่าง กัน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ขาดงบประมาณ ขาดการประสานงาน และ ระบบการบริหารจัดการที่ดี

ดังนั้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการหลักสูตรของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจึงน่าจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้กับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาที่มาเป็นแนวทางในการ พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 ให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ บริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง ด้านภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามขอบข่ายด้านเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 1.1 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้
 - 1.1.1 ด้านความคิดสร้างสรรค์
 - 1.1.2 ด้านการใฝ่เรียนเรียนรู้
 - 1.1.3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ
 - 1.1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยี
 - 1.1.5 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม
- 1.2 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 3 ด้าน ดังนี้
 - 1.2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตร
 - 1.2.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.2.3 ด้านการประเมินหลักสูตร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 154 คน และครูจำนวน 1,564 คน รวมประชากร 1,718 คน จาก 189 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่เป็นหัวหน้างานบริหารวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน รวม 190 คน จาก 95 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กำหนดขนาดโดยใช้เกณฑ์ร้อยละของประชากร คิดเป็นร้อยละ 50

ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ใช้โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารต้องมีความคิดสร้างสรรค์ การใฝ่เรียนรู้ ความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาได้ โดยต้องมีคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง การมีความคิดริเริ่ม คิดในสิ่งแปลกใหม่ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บูรณาการผสมผสานทางความคิดเชื่อมโยงเป็นสังเขป รวบรวม แก้ไขปัญหา รับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในการปฏิบัติงาน ผลักดันให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มกำลังความตามความสามารถของบุคคลและสอนงาน โดยเน้นการสนทนาพูดคุยอย่างเป็นกันเอง

1.2 ด้านการใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง การมีทักษะการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น สนใจและเรียนรู้อยู่เสมอ มีความมุ่งมั่นสามารถเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งความรู้ สามารถเรียนรู้เป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนาความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการที่เป็นระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบท การปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักของความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

1.3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง การมุ่งผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน ให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ยกระดับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านวิชาการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สามารถทำงานได้ตามมาตรฐาน

1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง การให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีทักษะความสามารถในการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การพัฒนาครู

1.5 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึง การมีกระบวนการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ นำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา มีพัฒนานวัตกรรมและใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมาพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

2. การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อเป็นการขับเคลื่อนหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของการศึกษา

2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของครู โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ยกร่างหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เป็นการกำหนดรายวิชา/สาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา โดยการศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหน่วยการเรียนรู้

2.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยครูวางแผนและเตรียมการในการใช้หลักสูตร ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดปัจจัยสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นิเทศ ติดตามผล การนำหลักสูตรไปใช้

2.3 ด้านการประเมินหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันกำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผล และเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินอย่างเป็นระบบ

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

6. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้างานบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

7. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยได้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนรู้
 - 2.2 คุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 3.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 3.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.2 ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.3 องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.4 ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.5 ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.6 แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

สมยศ โลปวากุล (2559, น.29) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการชักจูงผู้อื่นให้ค้นหาหนทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดและเป็นการผูกมัดหรือหลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นหนึ่งอันเดียวกันแล้วกระตุ้นให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย หรืออาจสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal influence) เป็นความสามารถในการนำของผู้นำหรือกลุ่ม ในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

จิณณฉินา ศักดิ์สิริภาพร (2559, น.13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการหรือภาวะการณ์ที่บุคคลซึ่งเป็นผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามโดยการใช้อำนาจ ความสามารถในการโน้มน้าว สร้างแรงบันดาลใจ เปลี่ยนแปลงการกระทำให้บุคคลสามารถร่วมพลังช่วยกันทำงาน จูงใจหรือชี้นำให้บุคคลอื่นทำตามและปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ของกลุ่มหน่วยงาน หรือองค์กร

Bannis ad Nanus (1985 อ้างใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2560, น.19) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การมีอิทธิพลต่อการนำในทิศทาง เส้นทาง การกระทำและการคิด

Block (1993 อ้างใน อ้างใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2560, น.19) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การชักชวนผู้อื่นและทั้งความสนใจของตนเองให้หันมายอมรับเป้าหมายของกลุ่ม

Clark and Campbell (1993 อ้างใน อ้างใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2560, น.19) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การชักชวนบุคคลอื่นให้ละทั้งความสนใจส่วนตัวและปฏิบัติตามเป้าหมายส่วนรวม เพื่อสวัสดิภาพของกลุ่ม

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น.20) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมและกระบวนการที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนและละทั้งความสนใจของตนเอง แล้วหันมาปฏิบัติตามเป้าหมายของกลุ่ม โดยการหล่อหลอมแนวคิดใหม่ การให้คำปรึกษา การแนะนำ การชักชวนและการกระทำเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งคล้อยและให้ความหมายแก่ผู้อื่น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ธิดา ทองแย้ม (2560, น.17) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถ เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลของตนเหนือผู้อื่นให้ปฏิบัติงานและใช้ความสามารถอย่างดีที่สุด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

ณัฐณ ภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์ (2563, น.10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการบอกและชี้แนะสั่งการ หรืออำนวยความสะดวกเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันในการถ่ายทอดแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ ในการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์การเข้าใจงานขององค์การเพื่อให้องค์การสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และ สุชาติ บางวิเศษ (2563, น.58 - 59) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ผู้มีบุคลิกภาพพิเศษหลายอย่างสามารถที่จะบังคับบัญชาผู้อื่นได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) จากตำแหน่งและอำนาจบารมี (Power) ที่ได้จากตัวของเขาเองเป็นเครื่องมือ และสามารถจะสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเชื่อถือยอมรับมือหรือยอมรับในตัวของเขาได้ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพลักษณะของความเป็นผู้นำ ความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การมีปฏิสัมพันธ์และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายหมายของกลุ่ม หรือขององค์การได้อย่างไรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงพฤติกรรมและกระบวนการในการใช้อิทธิพล อำนาจหน้าที่ ในการบริหารงานเพื่อชี้แนะ สั่งการหรือโน้มน้าวจิตใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้

1. ความหมายของภาวะผู้นำการเรียนรู้

สมชาย เทพแสง (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้เป็นภาวะผู้นำรูปแบบใหม่ เพื่อเน้นการพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรม ของผู้นำเพื่อนำหน่วยงานต่างๆสู่องค์การแห่งการเรียนรู้โดยเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการทำงานเป็นทีม มีการสอนงาน บุคลากร การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการใช้แรงจูงใจ

Tubin (2013 อ้างถึงใน Yuze Sun, 2562, น.30) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ผู้นำจะเป็นผู้กำหนดทิศทางให้แก่สมาชิกในองค์กร และมีการตกลงการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน ให้สมาชิกมีส่วนร่วมในองค์กร และในการออกแบบสภาพแวดล้อม เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืนขึ้นในองค์กร โดยใช้การกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน และรวมทุกคนที่อยู่ในองค์กร ซึ่งไม่เกี่ยวกับตำแหน่ง แผนก อายุ ประสบการณ์ฯ แต่จะเป็นผู้คน

ทุกระดับในองค์กร ไม่แต่เฉพาะในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะนี้สามารถรวมไปถึง "การจัดการกับการเรียนรู้" ในความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนรูปนำไปสู่การเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น

กนกอร สมปราชญ์ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ผู้นำจะเป็นผู้กำหนดทิศทางเพื่อประสบความสำเร็จสำหรับบางอย่าง และรับผิดชอบไปให้ถึงเป้าหมายนั้น ภาวะผู้นำการเรียนรู้มิได้หมายความว่าถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยตรง แต่เป็นการใช้อิทธิพลปฏิสัมพันธ์ การจัดการกระทำและการเชื่อมต่อหรือกระจายความสัมพันธ์ในหลายระดับทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning Leadership) จึงหมายถึงกระบวนการเสริมสร้าง ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติการเรียนรู้ให้บรรลุผล และสร้างสิ่งแวดล้อมที่มีพลังต่อการเรียนรู้หรือต่อการขยายศักยภาพการเรียนรู้และเกิดนวัตกรรม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นโดยผ่านการกระจายแบ่งปัน การเชื่อมต่อกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก หุ่นส่วนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในระบบและนอกระบบของการศึกษาเรียนรู้หรือในชุมชนแห่งการเรียนรู้

Yuze Sun (2562, น.31) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นกระบวนการเสริมสร้างการออกแบบ จัดกระทำและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทรงพลังเพื่อการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยการเชื่อมต่อจัดทำกิจกรรมและกระจายปฏิสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลายระดับของระบบการศึกษาเรียนรู้

อภิศุญราศรี ประราศรี (2561, น.37) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำจากการปฏิบัติงานจากคน กระบวนการเฉพาะภายในตัวตนด้วยความสามารถในการคิดภายนอกด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ มีการสลับบทบาท เป็นชุมชนแห่งการปฏิบัติ เป็นตัวแบบสร้างแรงบันดาลใจ ทำลายกระบวนการเดิม ใช้อำนาจที่มาจากคุณธรรมความร่วมมือของหลายฝ่าย มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามสถานการณ์ ความกล้าหาญในการพูดความจริง ความมั่นคงเพื่อเผชิญความขัดแย้ง ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร ส่งเสริมวัฒนธรรมของการเรียนรู้ ส่งเสริมการกระจายอำนาจเพื่อให้มีการฝึกสอนซึ่งกันและกัน โดยเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กร

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ หมายถึง ภาวะผู้นำที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำ เพื่อนำหน่วยงานต่าง ๆ สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม กำหนดทิศทางให้แก่สมาชิกในองค์กร เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการทำงานเป็นทีม มีการสอนงาน บุคลากร การทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการใช้แรงจูงใจ การจัดการกับการเรียนรู้ในความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนรูปนำไปสู่การเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เกิดนวัตกรรม

2. คุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้

กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ (C : Creativity)
2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (P : Powerful Environment)
3. การบูรณาการ (I : Integration)
4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้

(T : Technologies)

5. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (S : Self Directed Learning)
6. การเรียนรู้เป็นทีม (T : Team Learning)
7. การวิจัย (R : Research)

สมชาย เทพแสง (2559) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

โดยสรุปวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นการทำให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ หรือภาพอนาคตขององค์กร โดยทุกคนทุ่มเทหนักแรงกายแรงใจกระทำให้เกิดขึ้น เพื่อไปสู่ที่พึงปรารถนาร่วมกันทั่วทั้งองค์กร และสมาชิกทุกคนในองค์กรได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตน ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์รวมขององค์กร มีการผลักดัน ความคิด และพลังของแต่ละบุคคล มีการแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกันจนท าให้รวมเป็นวิสัยทัศน์ขององค์กร มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดกับบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับขององค์กร ทำให้เกิดการปฏิบัติงานในทิศทางที่ท าให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน

2. บุคคลแห่งการเรียนรู้

บุคคลแห่งการเรียนรู้ (Personal Mastery) เป็นบุคคลที่ขยายขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ ต้องการได้อย่างต่อเนื่อง มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต มีความกระตือรือร้นสนใจ และใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ มีความ มุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อความสำเร็จ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง มุ่งสู่จุดมุ่งหมาย และความสำเร็จ

3. การทำงานเป็นทีม

ผู้นำต้องมีความสามารถในการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) โดยมีการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในลักษณะกลุ่ม หรือทีมงาน เป็นเป้าหมายสำคัญ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอกระตุ้นให้ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) และไม่เป็นทางการ (Informal) ก่อให้เกิดเป็นความรู้ ความคิดร่วมกันภายในองค์กรการดำเนินการอาจตั้งเป็นกลุ่มบุคคลหรือเป็นทีมเรียนรู้เพื่อพิจารณาศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร รวมทั้งสภาพความเป็นไปภายในองค์กรโดยผ่านกระบวนการ

แลกเปลี่ยน แนวความคิดกันเพื่อนำไปสู่ข้อกำหนดหรือข้อสรุปในการปรับปรุงองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การเรียนรู้เป็นทีมเน้นการทำงานเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคีในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์การ มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และทักษะวิธีคิดเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงาน มีการแบ่งปัน ความรู้ถ่ายทอดข้อมูลระหว่างกันและกัน ทั้งในเรื่องของความรู้ใหม่ๆ ที่ได้มาจากการค้นคิด หรือจากภายนอกและภายใน การเรียนรู้เป็นทีมนี้ยังควรครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมด้วย ซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาในเรื่องนี้ก็จะช่วยให้การทำงานร่วมกันในองค์การ มีความเป็นทีมที่ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงศักยภาพที่มี อยู่ออกมาได้อย่างเต็มที่

4. การสอนงาน (Coaching) การสอนงานนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ ผู้นำต้องแนะนำให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้เกิด ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสอนเกี่ยวกับทักษะขององค์การ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ การบริหารการเปลี่ยนแปลง ทักษะ การตัดสินใจ ทักษะการบริหารความขัดแย้ง การมี ส่วนร่วม การควบคุมตนเอง ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยกระบวนการสำคัญในการสอนงานได้แก่ การวางแผนร่วมกัน (Joint Planning) การสังเกต (Observation) การลงมือปฏิบัติ (Action/Practice) การให้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงงาน (Reflection) และ การประเมินผลการสอนงาน (Feedback) การสอนงานจะประสบผลสำเร็จ จำต้องมีการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการสอนงานร่วมกัน มีการตั้งคำถาม โดยเน้นการสนทนา พูดคุยอย่างเป็นกันเองและยกตัวอย่างวิธีการแก้ปัญหางาน ผู้นำให้ความสำคัญกับการฟัง และจดบันทึก เรื่องที่ฟัง นำมาวิเคราะห์หาว่าเรื่องใดที่บุคลากรมีความสนใจและต้องการเป็นพิเศษ และลำดับความสำคัญของเรื่องเพื่อแนะนำ ได้อย่างตรงประเด็น แสดงความจริงใจในการสอนงานและกระตุ้นให้เกิดความหวังแก่บุคลากรว่าการสอนงานจะช่วยให้ การท างานประสบผลสำเร็จและสามารถแก้ปัญหางานได้ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด อำนวยความสะดวกแก่บุคลากรทั้งด้าน สื่ออุปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมถึงประเมินผลการสอนงานร่วมกัน มีการประเมินด้วยการอภิปราย เพื่อหาจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องใน การสอนงาน รวมทั้งอุปสรรคและปัญหา เพื่อใช้ใน การวางแผนในการสอนงานในครั้งต่อไป กลยุทธ์ในการสอนงาน ผู้นำใช้กลยุทธ์ในการสอนงาน ดังนี้

4.1 สร้างความคุ้นเคยกับบุคลากรคำนึงถึงความรู้สึก ความต้องการและความสนใจของบุคลากร เพื่อให้เขามีความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง

4.2 กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะสอน โดยร่วมกันวางแผนการสอนงานอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน

4.3 สสำรวจความต้องการในการสอนงาน โดยพูดคุยอย่างเป็นกันเองเพื่อให้ผู้ร่วมงานเต็มใจและเปิดเผยจุดอ่อนที่ ควรสอนงาน

4.4 ให้ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม โดยใช้ภาษาง่ายๆและชัดเจน หลีกเลี่ยงภาษากำวม ถ้าเป็นไปได้พูดภาษาเดียวกัน กับผู้ร่วมงานเพื่อความเข้าใจ

4.5 อย่าพูดมากเกินไปในสิ่งที่เห็นชัดเจน พูดในสิ่งที่เขาไม่รู้ ไม่ใช่พูดในสิ่งที่เขาทำ

4.6 สานิตการทำงาน แสดงให้เพื่อนร่วมงานดูว่าควรทำงานอย่างไร ถ้าไม่สามารถ สานิตได้ต้องพยายามบรรยายให้ เห็นภาพของงานอย่างสมบูรณ์หรือยกตัวอย่าง

4.7 ให้ผู้ร่วมงานทดลองทำดูสอนงานและให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ ถ้าการปฏิบัติมีการผิดพลาด ต้องบอกได้ว่าทำไมผิดพลาด และทำตัวอย่างให้ดูถ้าทำถูกควรชมเชย อย่างจริงใจ

4.8 เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานซักถาม โดยร่วมกันค้นหาปัญหาในการทำงาน

4.9 สนับสนุนและให้ความสะดวกในการสอนงาน ทั้งด้านบุคลากร สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน นอกจากนี้เทคนิคสำคัญได้แก่ การพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ในการวางแผนร่วมกัน การเยี่ยมเยียนหลังมีการวางแผน ร่วมกันแล้ว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของ เวลาและสถานที่ ใช้คำถามปลายเปิดมากกว่าปลายปิด ให้เขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สร้างบรรยากาศ ทางบวก ให้เวลาในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน รวมถึง การประเมินผลอย่างยุติธรรม

5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการบริหารจัดการ (Results Based Management) ที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นการ ปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพ มีความ รับผิดชอบต่อผู้รับบริการและยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์การให้สามารถตอบสนองความ ต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น โดยสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม วัดผลการ ปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมาย ที่กำหนด และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมี องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณภาพงานด้านความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ 2) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 3) ความมุ่งมั่นในการ พัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมุ่งมั่นปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้มีการตัดสินใจได้ทันต่อเวลาอย่างมี ประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ความรับผิดชอบ การบริการผู้รับบริการ การตัดสินใจ การ แก้ไขปัญหา และมีความน่าเชื่อถือได้ ทำงานอย่างมีคุณภาพ โดยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ทำงานได้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ ทำงานได้อย่างถูกต้อง และผู้รับบริการพึงพอใจ

6. การใช้แรงจูงใจ การใช้แรงจูงใจ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแห่ง การเรียนรู้ เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่าง เต็มศักยภาพ ผู้บริหารจะต้องสำรวจความต้องการและ ความจำเป็นว่าแต่ละคนต้องการสิ่งใดและสามารถตอบสนอง ความต้องการให้ถูกต้องตามความ ต้องการของแต่ละคน แรงจูงใจนั้นมีทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก ผู้นำจึงต้อง วิเคราะห์แยกแยะ

บุคลากร และใช้ความสามารถในการใช้แรงจูงใจ เพื่อผลักดันให้บุคคลทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

การใช้แรงจูงใจมีเทคนิคสำคัญ โดยผู้นำต้องให้ความใกล้ชิดกับบุคลากร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มอบหมายงานที่บุคลากรมีความถนัดและพึงพอใจ เป็นที่ปรึกษาหรือโค้ชช่วยแนะนำและให้คำปรึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการบริหารและการจัดการ กำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ ดูแลบุคลากรโดยเน้นเป็น รายบุคคล จัดสวัสดิการและดูแลอย่างทั่วถึง ปรับปรุงบุคลิกภาพให้เป็นผู้มีอารมณ์เบิกบาน ร่าเริง แจ่มใส จัดบรรยากาศ ในการทำงานอย่างอบอุ่น และให้รางวัลแก่ผู้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่

การใช้แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการของผู้นำและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลัง ความสามารถ ทำให้งานเกิดคุณภาพ เกิดความพึงพอใจแก่บุคลากร ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้จึงต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรให้ทั่วถึงและเลือกวิธีการใช้แรงจูงใจมีเทคนิควิธีการใช้แรงจูงใจต่างๆให้สอดคล้องกับบุคลากร

จิรวัฒน์ วงษ์คง (2560) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ ไว้ ดังนี้
1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบูรณาการ 4) การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน 5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2561) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบูรณาการ 4) การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ ในการปฏิบัติงาน 5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 6) การเรียนรู้เป็นทีม

ศรสวรรค์ พานซ้าย (2564) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) การใฝ่เรียนรู้ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การนำการเปลี่ยนแปลง 4) ความเป็นเลิศทางวิชาการ 5) การพัฒนานวัตกรรม

ญาณิ ศรีประเสริฐ (2560, น.31-59) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดของผู้บริหารที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่สะสมไว้มานำประยุกต์ใช้เพื่อเกิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการกล้าเผชิญปัญหาและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งมุ่งมั่นทำงานที่ซับซ้อน

2. สภาพแวดล้อมที่ทรงพลังต่อการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรการสนับสนุนการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีในแต่ละคน สนับสนุนให้มีอุปกรณ์เทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลในหน่วยงาน

3. ความยืดหยุ่น หมายถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ต้องคิดแบบอิสระ แบบนอกกรอบ มีการดัดแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา ผสมผสานกิจกรรมร่วมทั้งว่ามีความเชื่อว่าเป็นไปได้

4. การบูรณาการ หมายถึง การบูรณาการของศาสตร์และวิชาชีพต่าง ๆ หมายถึง เป็นผู้นำการเรียนรู้ต้องนำเอาศาสตร์หรือวิธีการต่าง ๆ มาพิจารณาอย่างรอบทิศ คิดรอบด้านในการทำให้เกิดวิธีการและรูปแบบใหม่ และนำเอาวิธีการหรือรูปแบบนั้นสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

5. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การบริหารงาน การวัดผลและประเมินผล การพัฒนาครู และจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

6. การเรียนรู้เป็นทีม หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างทีมงาน มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถของคนในทีมงานสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการสื่อสารที่เป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทีมงาน

7. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง วิธีการที่บุคคลใช้ในการสร้างความต้องการในการเรียนรู้ โดยมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ทำกิจกรรมเพื่อค้นหาความรู้ การแลกเปลี่ยนและพบปะผู้คน รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน

8. ความเฉพาะตัวเหมาะสมกับบริบทและการปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายระดับ การสร้างความร่วมมือและเครือข่ายพันธมิตร การวิจัยและการเก็บรวบรวมเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ครูและการสร้างเครือข่ายทุกระดับทำให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา การกระตุ้นและเชิญชวนให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและครอบครัว

9. ความพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีเป็นไปตามเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

10. การวิจัย หมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของหน่วยงาน

Yuze Sun (2562, น.45 - 63) ได้กำหนดคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ด้านกล้าคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความคิดริเริ่มกล้าในการคิดสิ่งแปลกใหม่ไม่เหมือนเดิม มาจากความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ กล้าคิดเป็นอิสระไม่ติดยึดกับคนอื่น ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความละเอียดลออในการคิด

2. ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสร้างความรู้ของตนเองจากการคิดและการปฏิบัติจริง เพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ในการสร้างทักษะกระบวนการ และประสบการณ์ความรู้ให้เกิดขึ้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งวิทยาการ

3. ด้านการเรียนรู้เป็นทีม หมายถึง กระบวนการร่วมกันของสมาชิกที่จะแบ่งปันและสร้างเสริมความเป็นพลวัตของการเรียนรู้ ด้วยการสื่อสารของทีมงาน รู้จักใช้ความสามารถของแต่ละคนในทีมงาน มีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง การให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม

5. ด้านการบูรณาการความหลากหลาย หมายถึง การผสมผสานทางความคิดที่มาจาก การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้และมุมมองต่างๆที่หลากหลาย มาเชื่อมโยงเป็นสิ่งเดียวกัน มีการสังเกต การรวบรวม วิจัย แก้ปัญหา หาความสัมพันธ์ ซึ่งผู้นำต้องมีความสามารถในการคิดอย่างอิสระ และเปิดกว้างรับฟังความคิดใหม่ๆ รวมทั้งการบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้รอบรู้ในสาระการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการมีศักยภาพและสติปัญญา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ มีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่างๆ และมีการปฏิบัติอย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้ความคุ้นเคย

6. ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการออกแบบกระบวนการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี มาปรับใช้ ภายในองค์กร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างเหมาะสมและประสบผลสำเร็จ เป็นที่พอเหมาะ พอดีกับบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งต้องมึนวัฒนธรรมเชิงโครงสร้างและกระบวนการที่สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันทั้งระดับของโรงเรียน ชนิดของโรงเรียน ธรรมชาติการทำงาน จุดมุ่งหมาย ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร ยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักวิชาการ							สรุป
	กนกอร สมปราชญ์ (2560)	สมชาย เทพแสง (2559)	จิวัฒน์ วงษ์คง (2560)	ศรสวรรค์ พานซ้าย (2564)	สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2561)	ญาณิ ศิริประเสริฐ (2560)	Yuze Sun (2562)	
1. ความคิดสร้างสรรค์	✓		✓		✓	✓	✓	1. ด้านความคิดสร้างสรรค์
2. การนำการเปลี่ยนแปลง				✓				
3. ความกล้า						✓		
4. การบูรณาการ	✓		✓		✓	✓		
5. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม		✓						
6. การใช้แรงจูงใจ		✓		✓				
7. การสอนงาน		✓						
8. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	✓		✓		✓	✓		2. ด้านการฝึกเรียนรู้
9. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	✓		✓		✓	✓	✓	
10. การเรียนรู้เป็นทีม	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
11. บุคคลแห่งการเรียนรู้		✓						
12. การฝึกเรียนรู้				✓				
13. ความเฉพาะตัวเหมาะสมกับบริบทและการปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนแปลง						✓		
14. ความพอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						✓		

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักวิชาการ						สรุป
	กนกอร สมปราชญ์ (2560)	สมชาย เทพแสง (2559)	จิวัฒน์ วงษ์คง (2560)	ศรสวรรค์ พานซ้าย (2564)	ธรรม ธรรมพิศนันทน์ (2561)	ญาณ ศรีประเสริฐ (2560)	
15. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	✓						3. ด้าน
16. ความเป็นเลิศทางวิชาการ				✓			ความเป็น เลิศทาง วิชาการ
17. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้	✓					✓	4. ด้านการ ใช้
18. การนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน			✓		✓		เทคโนโลยี
19. การวิจัย	✓					✓	5. ด้านการ
20. การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล							วิจัยและการ พัฒนา
21. การพัฒนานวัตกรรม				✓		✓	นวัตกรรม

จากตาราง 1 การสังเคราะห์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสรุปภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยใช้วิธีการจัดกลุ่ม ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านการใฝ่เรียนรู้ 3) ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยี และ 5) ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม โดย

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีความคิดริเริ่ม คิดในสิ่งแปลกใหม่ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บูรณาการผสมผสานทางความคิด เชื่อมโยงเป็นสิ่งเดียวกัน รวบรวม แก้ไขปัญหา รับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในการปฏิบัติงาน ผลักดันให้

บุคลากรทำงานอย่างเต็มกำลังความตามความสามารถของบุคคลและสอนงาน โดยเน้นการสนทนาพูดคุยอย่างเป็นกันเอง

2. ด้านการใฝ่เรียนเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีทักษะการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น สนใจและเรียนรู้อยู่เสมอ มีความมุ่งมั่นสามารถเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งความรู้ สามารถเรียนรู้เป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนาความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการที่เป็นระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบท การปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักของความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม

3. ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมุ่งผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน ให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามมาตรฐานของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ยกระดับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านวิชาการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน สามารถทำงานได้ตามมาตรฐาน

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการพัฒนาครู

5. ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีกระบวนการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ นำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา มีพัฒนานวัตกรรมและใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลมาพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

เทศ แก้วกสิกรรม (2544, น.70) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และหลักสูตรซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรถือว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของตน กิจกรรมอื่น ๆ นั้นล้วนแต่เป็นส่วนส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรที่วางเอาไว้ทั้งสิ้น

ธีรพงษ์ สาเร (2554, น.14) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารในกิจกรรมและปัจจัยต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นซึ่งจะส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้เรียนทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

จิตติมา วรรณศรี (2557, น.3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยงานต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

เจริญพงศ์ คงทน (2558, น.18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

มุนา จารง (2560, น.36) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องในด้านผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของการจัดการศึกษา การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ธีรพงษ์ สาเร (2554, น.15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจการยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

จิตติมา วรณศรี (2557, น.4) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิผลของสถานศึกษา

เจริญพงศ์ คงทน (2558, น.19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอันดับแรก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนวิชาการให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

มูนา จารง (2560, น.37) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอันดับแรก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนวิชาการให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การบริหารวิชาการมีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, น.13) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดและเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นปัจจัยทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

3. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

เทศ แก้วกสิกรรม (2544, น.78) กล่าวว่า ถ้าจะบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการที่แยกย่อยออกไปแต่ละประเภทว่ามีลักษณะ ความสำคัญ ควรที่จะบริหารและส่งเสริมอย่างไรจึงจะเกิดผลดีต่อการเรียนการสอนได้มากที่สุด โดยสรุปหลักการใหญ่ ๆ ในขอบข่ายของงานวิชาการและสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประการ ดังนี้

1. การทำแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน
4. สื่อการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.29 - 30) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการในปี 2550 โดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา โดยกำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จิตติมา วรรณศรี (2557, น.6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายภาระงานที่กว้างขวางและครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา จึงสรุปได้ว่าขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานที่สำคัญ 7 ด้านดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้
5. การวัดและประเมินผล
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
7. การนิเทศภายใน

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, น.30) ได้กำหนดองค์ประกอบย่อยและตัวชี้วัดที่สำคัญของขอบเขตของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านการจัดการหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผลประเมินผล
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การนิเทศภายใน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

1. ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

เทศ แก้วกสิกรรม (2544, น.81) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัด ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และ ทักษะคิดที่พึงประสงค์

จิตติมา วรณศรี (2557, น.29) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง พิมพ์เขียวของการพัฒนา ผู้เรียน เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและ คุณลักษณะตามที่คาดหวัง มีประกอบที่สำคัญได้แก่จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระความรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผล

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.3) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2563, น.5) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรที่กำหนด โปรแกรมหรือแผนการเรียนที่ชัดเจน ทั้งในเรื่อง จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และรายการประกอบอื่น ๆ และหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดเป็น แผนหรือประสบการณ์การเรียนรู้ใด ๆ อย่างเช่น หลักสูตรแฝง หลักสูตรสูญ หรือประสบการณ์อื่น ๆ ที่เด็กได้รับทั้งในและนอกห้องเรียน หรืออาจจะเป็นค่านิยมทัศนคติ ความเชื่อ หรือความเห็นอื่น ๆ ที่ ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่กำหนดในหลักสูตรได้

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามที่คาดหวังทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้

2. ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

เทศ แก้วกสิกรรม (2544, น.79) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการ เรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับ จะมีประสิทธิภาพและ คุณภาพดีหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับเรื่องของหลักสูตร ดังนั้น ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและ การเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูผู้สอนได้มี ทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา คือ

1. ทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร จะบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไรเตรียมการสอนอย่างไร เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

จิตติมา วรณศรี (2557, น.30) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนการจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษาโดยมีความสำคัญต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะใช้เพื่อหล่อหลอม กลุ่มเกลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และด้านสังคม เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เป็นพลเมืองดีของสังคมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อครู หลักสูตรสถานศึกษาจะทำให้ครูรับรู้และเข้าใจตรงกันถึง จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียน ช่วยให้ผู้ครูสามารถวางแผนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดหมายของสถานศึกษาทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการวัดและประเมินผล การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ความสำคัญต่อสถานศึกษา หลักสูตรเป็นเสมือนพิมพ์เขียวของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนหลักที่จะช่วยให้ทราบจุดมุ่งหมายและความคาดหวังของสถานศึกษาที่มีต่อผู้เรียนเป็นอย่างไร ผู้เรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาจะมีลักษณะอย่างไรและสถานศึกษา มีแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาอย่างไรบ้าง

4. ความสำคัญต่อผู้ปกครอง หลักสูตรสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้ปกครองรับทราบถึง จุดมุ่งหมายและความคาดหวังว่า เมื่อจบการศึกษาบุตรหลานจะมีลักษณะ มีคุณสมบัติเป็นอย่างไรบ้าง สถานศึกษามีแนวทางจะพัฒนาผู้เรียนอย่างไร เพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.5) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติ ที่จะป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

มนสิข สิทธิสมบุญ (2563, น.13) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนด และเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะบอกให้ทราบว่า จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ได้อย่างไร จะต้องจัดเนื้อหาและประสบการณ์อย่างไร จะใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลอย่างไรที่จะแสดงว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักสูตร คือสิ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งเป็นตัวกำหนดและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย เป็นแบบแผนในการการจัดการเรียนการสอน ให้ครูรับรู้และเข้าใจตรงกันถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน

3. องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา

Tyler (1971, p.1 อ้างใน จิตติมา วรรณศรี, 2557, น.31) ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตร จากการตั้งคำถาม 4 ข้อ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผลคืออะไร
2. ประสบการณ์ทางการศึกษา ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดคืออะไรบ้าง
3. วิธีการจัดประสบการณ์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายจะทำอย่างไร
4. การประเมินผล เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ อย่างไร ดังนั้นจากแนวคิดข้างต้น หลักสูตรจึงควรมีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ โดยมีความสัมพันธ์กันระหว่างแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรม และการประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 จุดมุ่งหมาย เป็นผลลัพธ์หรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยจุดมุ่งหมายเป็นสิ่งแสดงถึงทิศทางและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่ส่งผลกระทบเชื่อมโยงสู่การกำหนดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อผู้เรียน แนวทางการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ ตลอดจนวิธีการประเมินผล

4.2 เนื้อหา เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพของผู้เรียน โดยพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาสาระสำคัญ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว จัดระบบเรียบเรียงเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนตามพัฒนาการ

4.3 การจัดกิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับแนวทางวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายและมีความรู้

ความเข้าใจในเนื้อหาที่กำหนด ดังนั้นการกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะจัดให้แก่ผู้เรียนจึงต้องมีความสอดคล้องครอบคลุมจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร

4.4 การประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบและตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่า หลังการใช้หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.8) กล่าวว่า หลักสูตรต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบทั้งสี่ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ เนื้อหา/ประสบการณ์ วิธีการจัดประสบการณ์/วิธีสอน และการประเมินผล ซึ่งหลักสูตรจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ เพราะถ้าขาดจุดประสงค์ก็จะไม่รู้ว่าจะสอนไปเพื่ออะไร ถ้าขาดเนื้อหาก็จะไม่ว่าจะนำอะไรมาสอน และถ้าขาดวิธีการสอนที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และถ้าขาดการประเมินผลก็จะไม่ทราบว่าการสอนนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร ควรจะปรับปรุงพัฒนาอะไร ตรงไหน และผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

มนสิข สิริสมบุญ (2563, น.13) กล่าวว่า หลักสูตรโดยทั่วไปจะมีส่วนประกอบดังนี้ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเฉพาะโครงสร้าง ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลการเรียนรู้ และแนวทางการใช้หลักสูตร

สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ประเมินผล และแนวทางการใช้หลักสูตร

4. ความหมายของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ณัฐญา รื่นภาคยตร์ (2557, น.10) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานทางหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร สร้างหลักสูตรที่ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมนั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานเกี่ยวกับ การจัดการหลักสูตร เช่น ได้สนับสนุนหรือส่งเสริมบุคลากรในการดำเนินการจัดทำและการใช้หลักสูตร โดยการจัดครูผู้มีความรู้ตรงตามหลักสูตรเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดสรรทรัพยากรทั้งภายใน ภายนอกองค์กรเพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระตามที่ระบุในหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร เช่น การนำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีอยู่มาวิเคราะห์ แก้ไข ปรับปรุงหลังจากนำไปใช้แล้ว เพื่อสนองต่อความต้องการในท้องถิ่น วิเคราะห์หาความต้องการหรือข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นที่มีอยู่จริง กำหนดจุดมุ่งหมายและเลือกเนื้อหาสาระให้

ตรงกับความต้องการ ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการ ปรับเนื้อหาเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

บุญกอง พลสมัคร (2559, น.52) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

กนกวรรณ ยมจันทร์ (2560, น.12) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งหาช่องทางที่จะระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ธีระเดช เรือนแก้ว (2560, น.27-28) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการวางแผนการควบคุมกำกับดูแล การจัดการระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน โครงการวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร และหลักการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพได้แก่

1. เอกสารหลักสูตร มีความชัดเจน สมบูรณ์ ทันสมัย และชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้สอนมีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร
3. ผู้เรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ทักษะพื้นฐานพร้อมที่จะเรียนหลักสูตรนี้ได้
4. มีการบริหารสนับสนุน ส่งเสริมการใช้หลักสูตรที่ดีและเพียงพอที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร
5. ระบบการบริหารหลักสูตรที่ดีและมีประสิทธิภาพพร้อมที่จะช่วยเหลือ แนะนำการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียนได้
6. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ พร้อมที่จะช่วยเหลือ แนะนำการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน
7. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้และบรรยากาศทางสังคมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับผู้เรียน
8. ระบบควบคุมข้อ มูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ (2563, น.135) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนในทุกระดับ จะเป็นกระบวนการจัดการการสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวข้องกับการ การจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการหลักสูตร การปฏิบัติงานทางหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนในทุกระดับจะเป็นกระบวนการจัดการการสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวข้องกับการ การจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

5. ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

ณัฐธยา รื่นภาคยตร์ (2557, น.16) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ การบริหารหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยตรง และเป็นแนวปฏิบัติแก่ครูในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

กนกวรรณ ยมจันทร์ (2560, น.14) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเหมือนเครื่องมือในการขับเคลื่อนหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลักสูตรที่เกิดจากการออกแบบหรือพัฒนามาจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่ที่การบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการกำกับ ติดตาม และการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพของแต่ละขั้นตอน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา คือ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเหมือนเครื่องมือในการขับเคลื่อนหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน เป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมในสังคม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมีการกำกับ ติดตามและการบริหารจัดการหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนให้มีประสิทธิภาพ

6. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

จิตติมา วรรณศรี (2557, น.34 – 37) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ซึ่งการดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมกับบริบท ปัญหา และความต้องการของชุมชนโดยสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เขียนคำอธิบายรายวิชา และกำหนดหน่วยการเรียนรู้

1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร การกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาควรดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหรือคุณภาพและคุณลักษณะของผู้เรียนที่คาดหวัง โดยมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางระดับชาติ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

1.2 กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เป็นการกำหนดรายวิชา/สาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรและกำหนดเวลาเรียนให้ชัดเจน เพื่อครูจะได้นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

1.3 เขียนคำอธิบายรายวิชา โดยการศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อแยกแยะให้ทราบว่ามาตรฐานตัวชี้วัดเหล่านั้นกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ (Knowledge: K) ทักษะปฏิบัติ (Psychomotor: P) และเจตคติ (Affective: A) อย่างไรบ้าง แล้วนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งสามด้านมาประมวลเรียบเรียงเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชาโดยหากมีเนื้อหาสาระความรู้ของท้องถิ่นสามารถระบุเพิ่มเติมได้ เพื่อจะได้นำไปใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.4 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเนื้อหาสาระความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชาหรือจากผลการวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดในส่วนของความรู้ (Knowledge: K) มาพิจารณาทำหนดเนื้อหาย่อย ๆ และรวบรวมจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่สัมพันธ์กันเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ และเวลาในการเรียนรู้แต่ละหน่วย จากนั้นจึงจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม คุณภาพของ

หลักสูตร เมื่อได้รับความเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรแล้ว ดำเนินการจัดทำประกาศหรือคำสั่ง การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของการบริหารหลักสูตรซึ่งจะทำให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูต้องวางแผนออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งนี้โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริงครูต้องเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2.2 จัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการแปลงหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติ ตามที่กำหนดคำอธิบายรายวิชาหรือตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ การจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่า กิจกรรมและกระบวนการที่ได้กำหนดไว้จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยแผนการเรียนรู้จะบอกให้ทราบว่าคาดหวังให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอย่างไร ได้เรียนรู้ อะไร วิธีการอย่างไร ใช้เวลาเท่าใด มีวิธีการตรวจสอบผลการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ โดยทั่วไป มีองค์ประกอบดังนี้ (สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา, 2552, น.20 - 24; รุจิร ภูสาระ, 2545, น.158 - 160)

2.2.1 รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยระบุในส่วนแรกของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่องที่สอน วันเดือนปีที่สอน เวลาที่ใช้ในการสอนชั้นที่สอน ทั้งนี้อาจปรับตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

2.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ควรบอกความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของชั้นปีที่สอน และเมื่อสอนครบทุกแผนจะต้องเกิดผลการเรียนรู้ได้ครบทุกตัวชี้วัด และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2.3 สารสำคัญหรือความคิดรวบยอด โดยเขียนสรุปให้เห็นสาระที่เป็นแก่นความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งวิเคราะห์จากเนื้อหาที่สอนว่าจะไรดีสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจหรือเกิดความคิดรวบยอด โดยอาจเขียนเป็นความเรียงหรือเป็นข้อๆ แล้วแต่เนื้อหาที่สอน

2.2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้ มี 2 ประเภท คือจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งการเขียนจุดประสงค์สองประเภทนี้ต้องมีความสอดคล้องกัน โดยจุดประสงค์ทั่วไปจะบอกเป้าหมายว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร ส่วนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นการระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ตามระดับการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ทั่วไป

2.2.5 สารการเรียนรู้หรือเนื้อหาที่สอน ระบุเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การเรียบเรียงเนื้อหาต้องจัดลำดับจากง่ายไปยาก จากเรื่องใกล้ตัวไปไกลตัว จากรูปธรรมไปนามธรรม ตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง

2.2.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยทั่วไปแบ่งกิจกรรมเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ควรเขียนให้เห็นถึงบทบาทของผู้เรียนและบทบาทของครูอย่างละเอียดชัดเจน โดยการออกแบบกิจกรรมต้องยึดหลักการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาที่จะสอน โดยเลือกใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมทักษะการคิด และการพัฒนาพหุปัญญา

2.2.7 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ควรพิจารณาและระบุว่าจะใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ได้บ้างอย่างไร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โดยต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่สอน

2.2.8 การวัดและการประเมินผล ควรระบุวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล และเกณฑ์การประเมินผล โดยการวัดผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.9 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ควรเขียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น โดยระบุเกี่ยวกับตัวผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้อะไรบ้าง ข้อสังเกตหรืออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอนต่อไป

2.2.10 ภาคผนวก เป็นส่วนของเอกสารที่ไม่ต้องการบรรจุไว้ในแผนการเรียนรู้ อาทิ ใบงาน ใบความรู้ เครื่องมือวัดผล เป็นต้นทั้งนี้ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์กัน และต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดและความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน การจัดเรียงเนื้อหาและกระบวนการในการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แหล่งเรียนรู้ หนังสือ สื่อต่างๆ ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้ ความรู้ความสามารถของครู

และเทคโนโลยีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ครูควรนำมาพิจารณาประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผล

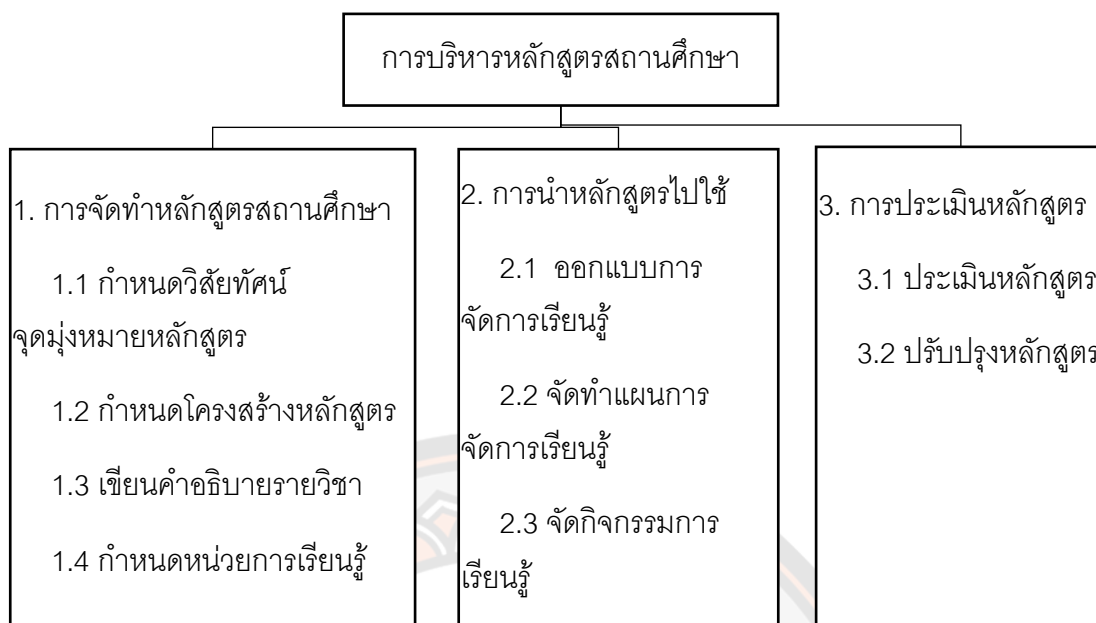
2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และคุณลักษณะตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการเลือกใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการวิจัย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรประกอบด้วยการดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบความสำเร็จของการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

3.1 ประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อตรวจสอบว่า หลังจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรอย่างไร เพื่อจะเป็นข้อมูลสารสนเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 ปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรมาพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไข/ปรับเปลี่ยนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับปัญหาความต้องการ บริบทและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา

ภาพ 1 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

มนสิช สหิสมบุรณ์ (2563, น.128 – 131) ได้นำเสนอกระบวนการบริหารหลักสูตรและการสอน ก็คือการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ของการจัดทำหลักสูตรที่จะนำเสนอพอสังเขป ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตร

โดยทั่วไปของการจัดทำหลักสูตร จะดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหลายฝ่าย ซึ่งมี ขั้นตอนการทำงานหลัก ๆ ดังนี้

1.1 แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระด้านระเบียบหลักเกณฑ์หลักสูตร ด้านการบริหาร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง โดยการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของสังคมชุมชน และของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งนโยบาย รัฐ สภา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

1.3 ยกร่างหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์จากแหล่งต่าง ๆ ข้างต้นแล้วกำหนดองค์ประกอบหลักสำคัญ ๆ ของหลักสูตร คือ หลักการและเหตุผลจุดมุ่งหมาย หลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาสาระหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกณฑ์การวัดประเมินผล และอื่น ๆ

1.4 ผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงร่างหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

2. การวางแผนการใช้หลักสูตร

หลังจากการจัดทำหลักสูตรเสร็จสิ้นแล้ว ในภารกิจต่อไปก็คือการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกัน โดยดำเนินการดังนี้

2.1.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และขอความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องและจำเป็น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าวสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2.1.2 ประชุมสร้างความเข้าใจ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู อาจารย์ และผู้ปกครอง

2.1.3 ศึกษาดูงานโรงเรียนหรือสถานศึกษาใด ๆ ที่ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรประสบผลสำเร็จ หรือมีคุณภาพดี เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง

2.2 การพัฒนาบุคลากร เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ จำต้องเน้นการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยมีแนวทางกำหนดขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2.2.2 ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้ เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

2.2.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้ในหลายลักษณะ เช่น การ ประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ครูจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ ให้บรรลุเป้าหมายได้

2.2.4 ส่งเสริม สนับสนุนศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อการศึกษาต้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้

2.2.5 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครูในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อ แก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

3. การใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบกิจกรรมหลัก ๆ คือ

3.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน กล่าวคือ การกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะดำเนินการในรูปของเอกสารประกอบหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอน เช่น โครงการสอน ประมวลการสอน คู่มือครู และคู่มือผู้เรียน เป็นต้น

3.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้ เหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมา ปฏิบัติการในโรงเรียนได้

3.3 การสอนของครู ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องสอนให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมโดยผู้บริหารคอยให้ความสะดวกให้ คำแนะนำและให้กำลังใจ ในกระบวนการบริหารการสอน ก็คือการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดการ เรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ หลักการสำคัญ ๆ เพื่อการ บริหารการสอนให้สำเร็จได้ดังนี้

3.3.1. การวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วน เกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้ การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน

3.3.2. มีองค์คณะบุคคลเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ในแต่ละขั้นตอนในการนำ หลักสูตรไปใช้ นับแต่การเตรียมหลักสูตรไปใช้ในด้าน วิธีการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและการ ประเมินผล

3.3.3. การนำหลักสูตรไป และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร จะต้อง ดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผน และเตรียมการไว้

3.3.4 การนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จได้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วยก็คืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจนสถานที่ ที่จะเป็แหล่งให้ ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะให้การ สนับสนุน

3.3.5 ครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง เริ่มตั้งแต่การอบรมความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มข้น การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่าง ๆ แก่ครู ได้แก่ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาด้วยครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน เช่นการจัดอบรมสัมมนาเป็นระยะ ๆ การเผยแพร่เอกสารที่เป็น ประโยชน์การพาไปทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และการสร้างขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน

3.3.6 ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาครูโดยการทำหน้าทีนิเทศ ติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

3.3.7 กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ ว่าการนำหลักสูตรไปใช้ จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว และหาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อการใช้หลักสูตรที่ดีมีประสิทธิภาพ อย่าง

3.3.8 ติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ผล และประเมินผล เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และวางแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพได้

4. การประเมินผลหลักสูตร

หลังการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งแล้ว ก็ควรจะมีการประเมินผลหลักสูตรตามวัตถุประสงค์หลักสูตรที่กำหนด หรือตามตัวชี้วัดที่กำหนด และพัฒนาให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

4.1 แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือการวัดผล การเก็บรวบรวมข้อมูล การเคราะห์ผล การสรุปผล และการเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตร

4.2 ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินที่ได้ และควรดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สูงสุดในทุกรอบปี

สุกัญญา จัตรงค์ (2559) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 4) การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 6) การสรุปผล การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 7) การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 น.38 - 39) ได้กำหนดกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาไว้ 7 ภารกิจ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อม ได้แก่ การสร้างความตระหนัก การพัฒนาบุคลากร การแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 การจัดทำสาระของหลักสูตร ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

การจัดทำสาระ ผลการเรียนรู้หรือตัวชี้วัด การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

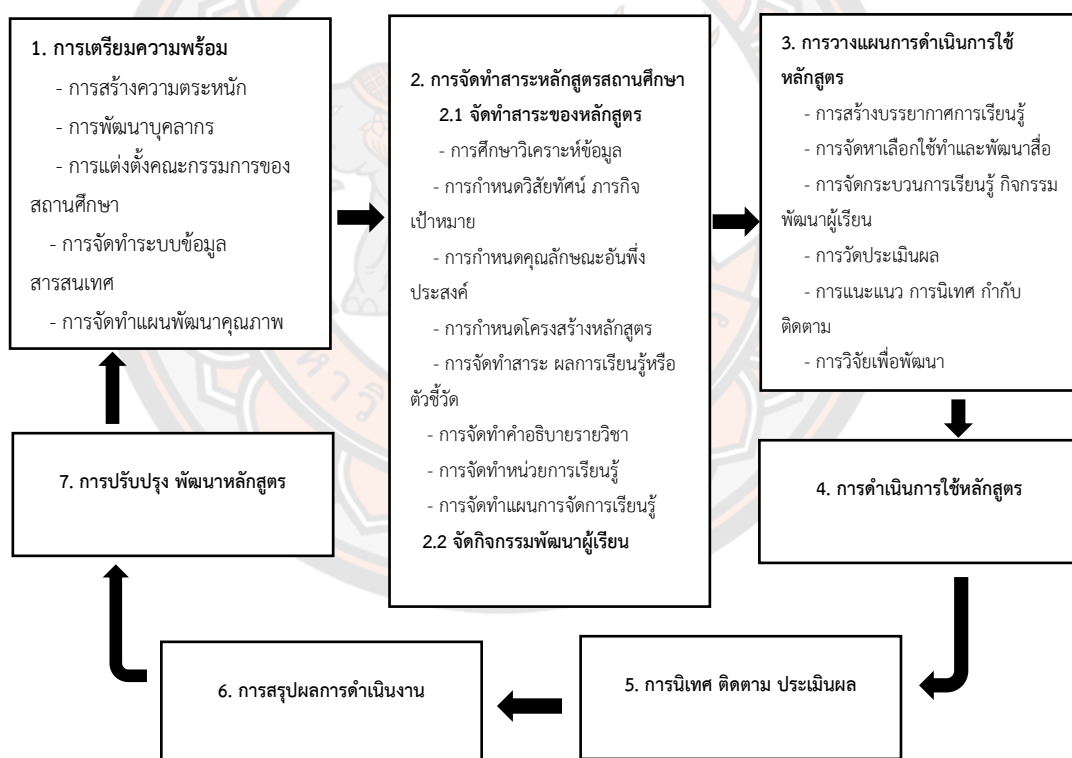
3. การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดหา เลือกใช้ ทำและพัฒนาสื่อ การจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัด ประเมินผล การแนะแนว การนิเทศ กำกับติดตาม และการวิจัยเพื่อพัฒนา

4. การดำเนินการใช้หลักสูตร

5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลหลักสูตร

6. การสรุปผลการดำเนินงาน

7. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

ภาพ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

สภากัญญา ประมาเยยัง (2560, น.56-62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การดำเนินงานครอบคลุม ใน 3 ด้าน คือ คณะกรรมการสถานศึกษา (พิจารณาให้ความเห็นชอบ) การใช้หลักสูตรการเรียนการสอนระดับชั้นเรียน และการวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตรนั้น เพื่อให้หลักสูตรที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์มากที่สุด สามารถสรุปเป็นแนวทางการดำเนินงาน คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศเพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การกำหนดสาระการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดแนวปฏิบัติการวัดผล ประเมินผล และ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

การดำเนินงานครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมและการส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ เพื่อช่วยให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินไปตามเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ได้ สามารถสรุปเป็นแนวทางการดำเนินงาน คือ การสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีมื่อ หนังสือ คู่มือครู หลักสูตร การรวบรวมข้อมูลด้านงบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการสำรวจสภาพปัญหาและวิเคราะห์ความต้องการ และประชาสัมพันธ์หลักสูตร

3. ด้านกำกับดูแลคุณภาพ

มีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมใน 3 ด้านคือด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการจัดระบบประกันคุณภาพภายในและด้านการวิจัยติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทราบแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ สามารถสรุปเป็นแนวทางการดำเนินงาน คือ การจัดทำแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดกรอบ การประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ การตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร

การสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรการจัดทำรายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร การนำผลการดำเนินงาน ปัญหาข้อเสนอแนะต่างๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

โอกาส ประภาสโนบล (2557, น.57) กล่าวว่า การการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยภารกิจที่สำคัญ 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ประกอบด้วย มีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนผู้ปกครอง ครู และนักเรียนเพื่อนำไปใช้ ประกอบการพัฒนาความพร้อมสถานศึกษา การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทราบ สถานศึกษาจัดประชุมสร้างความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้และอาคาร จัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงานองค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและขอความร่วมมือ โดยให้วิธีการที่หลากหลาย

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำสาระของหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสังคม การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนและเอกสารหลักสูตรการศึกษา การพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของ

3. การวางแผนการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาก่อนที่นำหลักสูตรไปใช้ การเตรียมการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ เช่น ตัวหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือครู คู่มือการประเมินระเบียบประเมินผลเอกสารต่าง ๆ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนที่นำหลักสูตรไปใช้ การทดลองวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนก่อนที่นำหลักสูตรไป การทดลองการนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตรก่อนนำหลักสูตร การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

4. การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำแผนงานโครงการนิเทศ ติดตาม กำกับในสถานศึกษา การจัดทำเอกสารหลักฐานการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็น การรายงานการนิเทศปรากฏเป็นหลักฐานก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การจัดระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผล

5. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน การรายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดส่งตามระยะเวลาที่กำหนด การนำผลการรายงานเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ เขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน การดำเนินการร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อสรุปภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การสรุปสภาพดำเนินงานในการกิจต่าง ๆ ตามหลักสูตร การระบุถึงปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น จุดแข็งในการดำเนินงานของสถานศึกษา

ณัฐยา รื่นภาคยตร์ (2557, น.18) ได้สรุป การบริหารหลักสูตรเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีขอบข่ายดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องนำมาสอน
4. การนำไปใช้ทดลอง
5. การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา
6. การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนตลอดเวลา

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

นักวิชาการ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา								สรุป
	จิตติมา วรณศรี (2557, น.34 – 37)	มนสิข สติสมบุรณ์ (2563, น.128 – 131)	สุกัญญา จัตุรงค์ (2559)	การทรงวงศึกษธิการ (2551, น.38 – 39)	สุกัญญา ประมาะยัง (2560)	โอภาส ประภาสโนบล (2557, น. 57)	ณัฐยา รื่นภาคยตร์ (2557, น.18)	
1.สำรวจปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของสังคม							✓	
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ							✓	
3. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา			✓	✓		✓		ด้านการจัดทำหลักสูตร
4. การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา			✓	✓				
5. การจัดทำหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
6. การวางแผนการใช้หลักสูตร		✓	✓	✓		✓		
7. การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องนำมาสอน							✓	
8. การนำหลักสูตรไปใช้	✓	✓	✓	✓			✓	ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
9. การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา						✓	✓	

การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา	นักวิชาการ						สรุป
	จิตติมา วรรณศรี (2557, น.34 – 37)	มนสิข สทธิสมบุรณ์ (2563, น.128 – 131)	สุกัญญา จัตตุรงค์ (2559)	การทรงวงศศึกษาธิการ (2551, น.38 – 39)	สุกัญญา ประมวญะยัง (2560)	โอบาส ประภาสโนบล (2557, น. 57)	
10. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน					✓		ด้านการนำ หลักสูตรไป ใช้ (ต่อ)
11. ด้านการกำกับดูแล คุณภาพ					✓		
12. การประเมินหลักสูตร	✓	✓	✓	✓			
13. การกำกับติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร						✓	ด้านการ ประเมิน หลักสูตร
14. การสรุปผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา						✓	
15. การสรุปผลการ ดำเนินการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา			✓	✓			
16. การปรับปรุง พัฒนาการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา			✓	✓		✓	

จากตาราง 2 การสังเคราะห์การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 โดยใช้วิธีการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดทำหลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 3) การประเมินหลักสูตร

1. ด้านการจัดทำหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของครู โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ยกร่างหลักสูตร

สถานศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เป็นการกำหนดรายวิชา/สาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา โดยการศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดของ สาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหน่วยการเรียนรู้

2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของ สถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยครูวางแผนและเตรียมการในการใช้หลักสูตร ออกแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดปัจจัย สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นิเทศ ติดตามผล การนำหลักสูตรไปใช้

3. ด้านการประเมินหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงาน ร่วมกันกำหนดเครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผล และเขียนรายงานการประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินอย่างเป็น ระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโอภาส

โอภาส ประภาสโนบล (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครู สังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี สระบุรีและสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ พนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร 3) ด้านการนิเทศการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและ 5) ด้านสรุปผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา 2. การเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง จังหวัด ขนาดสถานศึกษา วิชยฐานะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แต่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อลิษา สืบสิงห์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในมีการปฏิบัติร้อยละ 100 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การศึกษาความต้องการของผู้เรียน ชุมชน หรือท้องถิ่น 2. ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่พบมากที่สุด ได้แก่ ครูมีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ของจำนวนนักเรียน จัดการเรียนรู้ไม่ตรงวิชาเอกและมีภาระงานนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้มาก และ 3. แนวทางแก้ไขการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนจากปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการวิเคราะห์หลักสูตรให้กับครูทุกคน

ปราณี อนุอัน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาโดยภาพรวมและราย จัดอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การนำหลักสูตรไปใช้ และการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา 2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ครู ผู้สอบ ผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน และ 3. ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ดังสมการพยากรณ์ต่อไปนี้ $y=0.351ZX1+0.232ZX2+0.210ZX4+0.170ZX3$

สุกัญญา ประมาะยัง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า 1.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นการวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ การนำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เกือบทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการจัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มี

ประสิทธิภาพ และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1.3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับมาก 2. ครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ . 05 ยกเว้นด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน 3. ครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05 ยกเว้นด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ในสถานศึกษาขนาดเล็กสถานศึกษาขนาดกลางสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรวัฒน์ วงษ์คง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน องค์ประกอบหลักภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร องค์ประกอบหลักภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร พบว่า สามารถเรียงลำดับองค์ประกอบหลักที่มี ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มากที่สุดดังนี้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\beta = 0.974$), การนำเทคโนโลยีขั้นสูงในการปฏิบัติงาน ($\beta = 0.967$), การบูรณาการ ($\beta = 0.952$), การเรียนรู้เป็นทีม ($\beta = 0.947$), ความคิดสร้างสรรค์ ($\beta = 0.933$) และสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\beta = 0.924$) ตามลำดับ 1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ สูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การให้อิสระทางความคิด, การเปิดรับความคิดใหม่ ๆ, การคิดวิเคราะห์และประเมินอย่างละเอียดองค์ประกอบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้, ระบบบริหารจัดการ, การดูแลแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบการบูรณาการ ได้แก่ การสร้างแนวคิดอย่างหลากหลาย, ทักษะในการรวบรวมข้อมูล, การสร้างองค์ความรู้ใหม่ องค์ประกอบการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน, การวางแผนการใช้เทคโนโลยี, การนำวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสู่การปฏิบัติองค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การนำผลการสะท้อนคิดเพื่อการพัฒนา, แรงจูงใจในการเรียนรู้, การพัฒนาแนวทางในการเรียนรู้ และองค์ประกอบการเรียนรู้เป็นทีม ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน, การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นทีม, การทำสุนทรียสนทนา

กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานรากผลวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า (2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทรงพลังเอื้อต่อการเรียนรู้และการเกิดนวัตกรรม (3) ความยืดหยุ่น (4) การบูรณาการ ของศาสตร์และเทคนิควิธี (5) เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการเรียนรู้ (6) การเรียนรู้เป็นทีม (7) การเรียนรู้ด้วยการนวัตตนเอง (8) การเปลี่ยนแปลงและมีความเฉพาะตัว (tailor made) (9) ความพอเพียง (10) การวิจัยและพัฒนา 2) เจาะลึกเชิงสาเหตุของการเกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ (1) ภูมิหลังส่วนบุคคลแรงบันดาลใจการเป็นผู้สร้างองค์ความรู้และเป็นผู้ชอบคิดต่างรวมทั้งการสร้างนวัตกรรม แรงขับเคลื่อนของสังคม (ภาวะวิกฤติทางการศึกษาทักษะความรู้ในศตวรรษที่ 21 และความคาดหวังจากนโยบายเบี่ยงเบน) (2) เจาะลึกเชิงบริบท (3) เจาะลึกสอดแทรก (วัฒนธรรมการเรียนรู้ นโยบาย ICT เพื่อการศึกษาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน) การปฏิบัติการของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและมุ่งเน้นการเรียนรู้ (2) การค้นหาปัจจัยที่ทำให้เป้าประสงค์สำเร็จ (3) การพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และความไว้วางใจ (4) การคิดหาวิธีการและกลยุทธ์ (5) การออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะ backward mapping (6) การสร้างเครือข่ายพันธมิตรให้เพิ่มขึ้น (7) การสร้างอัตลักษณ์และแนวปฏิบัติที่ดี (8) การนำเอาค่านิยมที่ดีมาใช้ (9) การเปลี่ยนห้องสมุดมาเป็นศูนย์เรียนรู้ และ (10) วิจัยและพัฒนา 3) ผลสืบเนื่องจากการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทั้งตนเองทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและวิชาชีพ

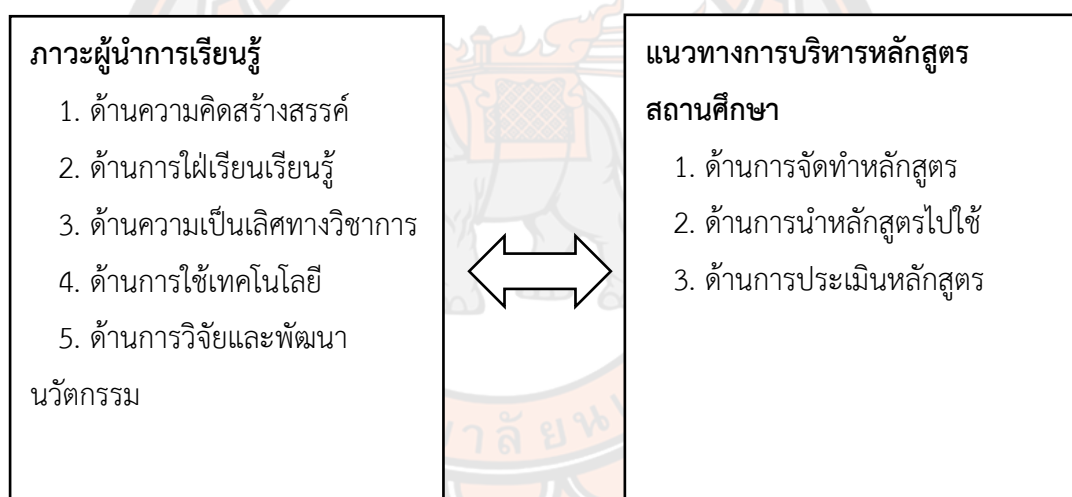
ศรสวรรค์ พานซ้าย (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เมื่อพิจารณาผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านความไม่เรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเอง และจากบุคคลผู้มี ประสบการณ์ควรพัฒนาบุคลากรให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นหมู่คณะหรือร่วมเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น โดยใช้กระบวนการของ PLC ควรสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ ควรพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย แสวงหาความรู้มาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากปัจจุบันผู้บริหารมีการพัฒนา ตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยการวางแผนและสร้างความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอรวมถึงการสะท้อนผลการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการทำงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้จะส่งผล ให้งาน

สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้กับ ผู้บริหารในการพัฒนาการศึกษา ควรจัดอบรมโดยให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจและเสริมแรงใน การบริหารงาน ควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรให้มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายและแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน และควร ส่งเสริม ผู้บริหารให้มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสารเพื่อนำมาใช้ประสานงานกับผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องการผู้นำที่ท้าทาย มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกับบุคลากรโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญกระตุ้นให้เกิด ความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จตาม วิสัยทัศน์นั้น เน้นการทำงานเป็นทีมและสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรรวมถึงการสร้าง แรงบันดาลใจ ดังนั้นภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ใช้การสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้บุคลากรพัฒนาความรู้ประสบการณ์ ความสามารถโดยมุ่งพัฒนาให้บุคลากรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อนำโรงเรียนไปสู่ คุณภาพนั้น ผู้นำควรมีการ พัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยอาจใช้รูปแบบและ กลยุทธ์ในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย 3) ด้านการนำการเปลี่ยนแปลง พบว่า หน่วยงานต้นสังกัดควร จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารคิดค้นนวัตกรรม และ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาใหม่ๆ มา ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา และสร้างวัฒนธรรมการเปิดใจรับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง ในองค์กรให้ ผู้บริหาร อีกทั้งควรส่งเสริมการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้มีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัด การศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง หลังโลกาภิวัตน์สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของการมีกระบวน ทศน์ที่ใหม่ขึ้นในการบริหารจัดการโดยเฉพาะทางการจัด การศึกษาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถจูงใจครูและบุคลากรใน สถานศึกษาให้มองเห็นถึง วิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาโดยรวม กระตุ้นให้เกิดความท้าทายกระตือรือร้นในการ ทำงาน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกัน มีบทบาทในการสร้างทีม ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน ระดับสถานศึกษา โดย สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงยัง เป็นแบบอย่างการเรียนรู้เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาจึงเป็น ตัวกระตุ้นจูงใจให้ผู้อื่นเรียนรู้ (ยุพพร ศุทธรัตน์, 2553, น.228 - 229) 4) ด้านความเป็นเลิศทาง วิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนกำหนดทิศทางของการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษา ควรกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นความสำคัญของ กระบวนการนิเทศติดตามการเรียนการสอน ควรสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญในการบริหาร สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและหาสื่อการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 ให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งได้นำกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่ง เป็น วิธีการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ในการ

ปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ได้ ร่วมกันกำหนด ซึ่งจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม และผู้บริหาร สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา ตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (2558 - 2564)

ภูเบศร์ บาลชน (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น : โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง สามารถสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังนี้ ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 154 คน และครู จำนวน 1,564 คน รวมประชากร 1,718 คน จาก 189 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่เป็นหัวหน้างานบริหารวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน รวม 190 คน จาก 95 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กำหนดขนาดโดยใช้เกณฑ์ร้อยละของประชากร คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ใช้โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูในโรงเรียนใน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวน สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม ประชากร	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครู ผู้สอน	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
1. หนองไผ่	58	55	469	524	29	29	58
2. ปึงสาม พัน	31	26	272	298	16	16	32
3. วิเชียรบุรี	62	49	519	568	31	31	62
4. ศรีเทพ	38	24	304	328	19	19	38
รวมทั้งสิ้น	189	154	1,564	1,718	95	95	190

ที่มา: รายงานข้อมูลสถานศึกษา ณ วันที่ 17 กรกฎาคม 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่าง
ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดของ
แบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้แก่

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์
2. ด้านการใฝ่เรียนเรียนรู้
3. ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ
4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม

จำนวน 46 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้แก่

1. ด้านการจัดทำหลักสูตร
2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
3. ด้านการประเมินหลักสูตร

จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพความพร้อมและสภาพปัญหาในการบริหารหลักสูตรตามสถานศึกษาและภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะให้สอดคล้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ
5. หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร. วิทยา จันทร์ศิลา อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนะ ศรีปิตตา อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. นางสุปัญญา โพธิ์หา ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนี้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนี้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6. นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Item Objective Congruence: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก หน้า 88)

7. นำแบบทดสอบที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยทำการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 190 ฉบับ ไปยังสถานศึกษาแต่ละแห่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามอันได้รับจัดส่งกลับคืน ซึ่งแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 190 ฉบับ ได้รับกลับคืน 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 190 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment-Correlation Coefficient) คำนวณเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, น.316)

- 1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง -1 และ +1 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันโดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้คือ ถ้าเป็นไปในทางบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ลักษณะคล้ายตามกัน แต่ถ้าในทางลบแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน สำหรับการพิจารณาระดับความสัมพันธ์สามารถพิจารณาได้ดังนี้

0.91 ขึ้นไป	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.31 - 0.70	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.30	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	95	50.00
ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ	95	50.00
รวม	190	100.00
2. ประสบการณ์ทำงาน		
1 – 5 ปี	66	34.70
6 – 10 ปี	29	15.30
10 ปีขึ้นไป	95	50.00
รวม	190	100.00

จากตาราง 4 พบว่า สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.00 ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.21	0.59	มาก
2	ด้านการใฝ่เรียนรู้	4.33	0.56	มาก
3	ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ	4.19	0.67	มาก
4	ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.26	0.54	มาก
5	ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม	4.03	0.56	มาก
รวม		4.20	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความคิดสร้างสรรค์

ข้อ	ด้านความคิดสร้างสรรค์	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแนวคิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาได้	4.08	0.65	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาล้ำเฉียดปัญหาที่เกิดขึ้น	4.27	0.70	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่ม และนำการเปลี่ยนแปลง	4.23	0.72	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามสามารถคิดหาคำตอบด้วยปฏิภาณไหวพริบดี	4.12	0.69	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาบูรณาการผสมผสานความคิดเชื่อมโยงเพื่อสร้างแนวทางใหม่	4.17	0.72	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดแก้ไขปัญหาได้หลากหลาย	4.22	0.75	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ และเสนอแนวคิดใหม่ๆ	4.35	0.68	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้คิดริเริ่มในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา	4.23	0.67	มาก
9	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ และทำงานเต็มกำลังความสามารถ	4.28	0.69	มาก
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสอนงานโดยตั้งคำถาม และยกตัวอย่างวิธีการแก้ไขปัญหา	4.13	0.77	มาก
รวม		4.21	0.59	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ และเสนอแนวคิดใหม่ๆ อยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ข้อ 9 ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆและทำงานเต็มกำลังความสามารถ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแนวคิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการใฝ่เรียนรู้

ข้อ	ด้านการใฝ่เรียนรู้	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.27	0.65	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	4.31	0.60	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนางานในสถานศึกษา	4.32	0.70	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง	4.31	0.65	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.28	0.66	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ของตนเอง	4.28	0.64	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.38	0.69	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา	4.42	0.73	มาก
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	4.28	0.65	มาก
10	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมตามบริบท	4.40	0.63	มาก
11	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้	4.38	0.65	มาก
รวม		4.33	0.56	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการใฝ่เรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ข้อ 10 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมตามบริบท อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ

ข้อ	ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ	(n = 190)		แปล
		$\bar{X}$	S.D.	ผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาที่ทำหาย	4.19	0.72	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานของสถานศึกษา	4.24	0.86	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ	4.11	0.85	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรสายการสอนเป็นระบบ เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.81	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเพียงพอ	4.26	0.79	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning	4.21	0.82	มาก
7	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.03	0.70	มาก

ข้อ	ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
8	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามบรรลุปเป้าหมายของสถานศึกษา	4.23	0.78	มาก
รวม		4.19	0.67	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรสายการสอนเป็นระบบ เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อ	ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.26	0.71	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.16	0.69	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	4.16	0.70	มาก

ข้อ	ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	4.19	0.69	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรมในการพัฒนาสถานศึกษา	4.30	0.61	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	4.41	0.62	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา	4.30	0.63	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน	4.41	0.63	มาก
9	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.22	0.68	มาก
10	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาครู	4.22	0.67	มาก
รวม		4.26	0.54	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและ ข้อ 8 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและ ข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม

ข้อ	ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการคิดหาแนวทางใหม่เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา	4.07	0.67	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พบในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา	4.15	0.67	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ คิด วิเคราะห์ บูรณาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	4.09	0.65	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาคิดออกแบบกระบวนการในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	4.06	0.64	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา	3.92	0.70	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	3.92	0.68	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	3.99	0.68	มาก
รวม		4.03	0.56	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พบในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิด วิเคราะห์ บูรณาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนา

สถานศึกษา และ ข้อ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม

ที่	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการจัดทำหลักสูตร	4.42	0.50	มาก
2	ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	4.28	0.58	มาก
3	ด้านการประเมินหลักสูตร	4.21	0.61	มาก
รวม		4.30	0.50	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาในราย
ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$)
รองลงมา ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
ได้แก่ ด้านการประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการจัดทำหลักสูตร

ข้อ	ด้านการจัดทำหลักสูตร	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งครูเป็นคณะทำงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.57	ดีมาก
2	ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	0.60	มาก
3	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามบริบทของสถานศึกษาเพื่อประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.65	มาก
4	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.43	0.58	มาก
5	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้รวมของหลักสูตร	4.42	0.58	มาก
6	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดและตามบริบทของสถานศึกษา	4.42	0.58	มาก
7	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนของแต่ละรายวิชาตามโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรแกนกลางฯ	4.47	0.55	มาก
8	คณะกรรมการจัดทำแนวทางการวัดและประเมินผลและเกณฑ์การจบการศึกษา	4.38	0.58	มาก
9	ครูศึกษาวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดในรายวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา	4.38	0.58	มาก
10	ครูจัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้	4.37	0.57	มาก
รวม		4.42	0.50	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการจัดทำหลักสูตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

แต่งตั้งครูเป็นคณะทำงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ข้อ 7 คณะทำงานการจัดทำหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนของแต่ละรายวิชาตามโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรแกนกลางฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 10 ครูจัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ข้อ	ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	สถานศึกษากำหนดเวลาเรียนตามเกณฑ์เพื่อให้ครูนำไปออก ออกแบบกระบวนการเรียนรู้	4.26	0.68	มาก
2	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.27	0.70	มาก
3	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นให้ผู้เรียน เกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด และแก้ไขปัญหาเป็น	4.29	0.67	มาก
4	ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด รายวิชา กำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้	4.28	0.70	มาก
5	ครูเลือกวิธีการ/กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียน	4.34	0.67	มาก
6	ครูกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.31	0.64	มาก
7	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลากหลาย ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.34	0.65	มาก
8	ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการเตรียมตัวสู่โลกอนาคต ให้กับผู้เรียน	4.18	0.69	มาก

ข้อ	ด้านการนำหลักสูตรไปใช้	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.42	0.65	มาก
10	ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ระบุมารู้ ทักษะ คุณลักษณะ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขผู้เรียนรายบุคคล	4.21	0.69	มาก
11	สถานศึกษานิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	4.22	0.71	มาก
รวม		4.28	0.58	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 9 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ข้อ 5 ครูเลือกวิธีการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ข้อ 7 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลากหลายตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 8 ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการเตรียมตัวสู่โลกอนาคตให้กับผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประเมินหลักสูตร

ข้อ	ด้านการประเมินหลักสูตร	(n = 190)		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน ในการดำเนินการ ประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา	4.33	0.62	มาก
2	คณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือในการประเมินหลักสูตร และระบุเกณฑ์การประเมิน	4.24	0.66	มาก
3	คณะทำงานร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินที่เป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.19	0.62	มาก
4	คณะทำงานเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ หลักสูตร	4.17	0.68	มาก
5	คณะทำงานนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุมวลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	4.13	0.72	มาก
6	คณะทำงานร่วมกันสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ถึงผลของ การใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร	4.18	0.70	มาก
7	คณะทำงานเขียนรายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดทำ เป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ในการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร	4.16	0.75	มาก
8	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	4.22	0.65	มาก
9	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนที่ เปลี่ยนแปลงไป	4.24	0.70	มาก
รวม		4.21	0.61	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการประเมินหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ข้อ 2 คณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือในการประเมินหลักสูตรและระบุเกณฑ์การประเมิน และ ข้อ 9 สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 5 คณะทำงานนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่พบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 15 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา			รวม (y)
	ด้านการจัดทำ หลักสูตร (y) ₁	ด้านการนำ หลักสูตรไปใช้ (y) ₂	ด้านการประเมิน หลักสูตร (y) ₃	
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (x) ₁	0.59**	0.48**	0.43**	0.56**
ด้านการใฝ่เรียนรู้ (x) ₂	0.61**	0.60**	0.49**	0.64**
ด้านความเป็นเลิศทาง วิชาการ (x) ₃	0.67**	0.56**	0.49**	0.64**
ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (x) ₄	0.64**	0.54**	0.51**	0.63**
ด้านการวิจัยและการพัฒนา นวัตกรรม (x) ₅	0.57**	0.47**	0.50**	0.57**
รวม (x)	0.75**	0.64**	0.58**	0.74**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการบริหารหลักสูตรคือ ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ และด้านการใฝ่เรียนรู้ ($r = 0.64$)

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.56$)

ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.63$)

ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม มีความสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.57$)

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นหน่วยงานบริหารวิชาการ โรงเรียนละ 2 คน รวม 190 คน จาก 95 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.: Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment - Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการใฝ่เรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม

1.1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ และเสนอแนวคิดใหม่ ๆ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรสร้างสรรค์วิธีการใหม่ ๆ และทำงานเต็มกำลังความสามารถ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหาร

สถานศึกษาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแนวคิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไข ปัญหาในสถานศึกษาได้

1.2 ด้านการใฝ่เรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคลากรใน สถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมตาม บริบท และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.3 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรสายการสอนเป็นระบบ เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเพียงพอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการ สอนให้แก่ นักเรียน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่าง มีจริยธรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร สถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารและผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

1.5 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาที่พบในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ คิดวิเคราะห์ บูรณาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

2. การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินหลักสูตร

2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในราย ข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งครูเป็นคณะทำงานในการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ คณะทำงานการจัดทำหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนของแต่ละรายวิชาตามโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรแกนกลางฯ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูจัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้

2.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ รองลงมา ได้แก่ ครูเลือกวิธีการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลากหลายตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการเตรียมตัวสู่โลกอนาคตให้กับผู้เรียน

2.3 ด้านการประเมินหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน ในการดำเนินการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ คณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือในการประเมินหลักสูตรและระบุเกณฑ์การประเมินและสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ คณะทำงานนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรค ที่พบ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ และเสนอแนวคิดใหม่ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง จัดบุคลากรสายการสอนอย่างเป็นระบบ สามารถแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พบในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเบศร์ บาลชน (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง สามารถสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้ ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

2. การศึกษาการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำหลักสูตรและการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา คุรุจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ประมาะยัง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำกับดูแลคุณภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ จึงทำให้สามารถบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารหลักสูตรซึ่งหลักสูตรถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา

มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการใฝ่เรียนรู้ ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ด้านการใช้เทคโนโลยีและด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานรากผลวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ความคิดสร้างสรรค์และความกล้า (2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ทรงพลังเอื้อต่อการเรียนรู้และการเกิดนวัตกรรม (3) ความยืดหยุ่น (4) การบูรณาการของศาสตร์และเทคนิควิธี (5) เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการเรียนรู้ (6) การเรียนรู้เป็นทีม (7) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (8) การเปลี่ยนแปลงและมีความเฉพาะตัว (tailor made) (9) ความพอเพียง (10) การวิจัยและพัฒนา

2. เงื่อนไขเชิงสาเหตุของการเกิดภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ (1) ภูมิหลังส่วนบุคคลแรงบันดาลใจการเป็นผู้สร้างองค์ความรู้และเป็นผู้ขอคิดต่างรวมทั้งการสร้างนวัตกรรม แรงขับของสังคม (ภาวะวิกฤติทางการศึกษาทักษะความรู้ในศตวรรษที่ 21 และความคาดหวังจากนโยบายเบื้องบน (2) เงื่อนไขเชิงบริบท (3) เงื่อนไขสอดแทรก (วัฒนธรรมการเรียนรู้ นโยบาย ICT เพื่อการศึกษาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน)

3. การปฏิบัติการของภาวะผู้นำการเรียนรู้ ได้แก่ (1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและมุ่งเน้นการเรียนรู้ (2) การค้นหาปัจจัยที่ทำให้เป้าประสงค์สำเร็จ (3) การพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และความไว้วางใจ (4) การคิดหาวิธีการและกลยุทธ์ (5) การออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะ backward mapping (6) การสร้างเครือข่ายพันธมิตรให้เพิ่มขึ้น (7) การสร้างอัตลักษณ์และแนวปฏิบัติที่ดี (8) การนำเอาค่านิยมที่ดีมาใช้ (9) การเปลี่ยนห้องสมุดมาเป็นศูนย์เรียนรู้ และ (10) วิจัยและพัฒนา

4. ผลสืบเนื่องจากการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการและวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

1.2 ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

1.3 ด้านการประเมินหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาควรนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่พบ มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปีถัดไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- Yuze Sun. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กนกวรรณ ยมจันทร์. (2560). แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กนกอร สมปราษฎ. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. (2560). วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิณณ์นิชา ศักดิ์ศิริภาพร. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จิรวัดน์ วงษ์คง. (2559). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท วีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2561). หลักสูตรและการสอน. สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์. (2563). ภาวะผู้นำทางการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เทศ แก้วกลสิกรรม. (2544). หลักการบริหารโรงเรียนมัธยม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธิดา ทองแย้ม. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย, และสุชาติ บางวิเศษ. (2563). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- บุญกอง พลสมักร. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5.
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2562). หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวนัย ปฐพี. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา
กลุ่มศรีราชาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ชลบุรี:
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูเบศร์ บาลชน. (2563). โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กร
นวัตกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้
และภาวะผู้นำแบบร่วมพลัง. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มนสิข สิริธินันท์. (2563). การพัฒนาหลักสูตร มโนทัศน์และการประยุกต์ใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รุจิร ภู่อารยะ. (2546). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยท์.
- ศรสวรรค์ พานซ้าย. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.วารสารวิชาการ, 5(1).
- สงกรานต์ เรืองประทีป. (2559). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมชาย เทพแสง. (2558). ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้: รูปแบบของภาวะผู้นำสมัยใหม่.วารสาร
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.
- สุกัญญา ประมาะยัง. (2560). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารวิชาการ, 2.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 13(2).
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). ภาวะผู้นำในองค์กรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

- อภิศุณยารักษ์ ประราศี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. มหาสารคราม: มหาวิทยาลัยมหา
สารคราม.
- ญาณิ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อลิษา สืบสิงห์. (2558). การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. วารสารวิชาการ, 10(3).
- โอภาส ประภาสโนบล. (2557). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรีและสิงห์บุรี. ลพบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธีระเดช เรือนแก้ว. (2560). แนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอมก๋อย
วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1. ศาสตราจารย์ ดร. วิทยา จันทร์ศิลา	ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนะ ศรีปัตตา	ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. นางสุปัญญา โพธิ์หา	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๔๖๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การศึกษาระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๗

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง

โทร. ๐๙-๗๓๒๔-๕๑๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๗

ที่...อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๐๔

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง...ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงปาริณ มาแสง รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๔๖๔ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การศึกษาระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ดร.คณิดา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เรียน คุณสุปัญญา โพธิ์หา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๔๖๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การศึกษาระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ในการค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ในการค้นคว้าอิสระ ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิดา นรตฤक्षा)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๗

โทรสาร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๖

๒. ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง

โทร. ๐๙-๗๓๒๔-๕๑๓๓

แบบสรุปผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญการหาค่า IOC

เรื่อง แบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามรายข้อต่อไปนี้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1, 0 และ -1 เพื่อให้คะแนนตามความหมาย ดังนี้

- + 1 หมายถึงแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 หมายถึงไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 หมายถึงแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

- ☐ 1 - 5 ปี
- ☐ 6 - 10 ปี
- ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการพิจารณาแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านความคิดสร้างสรรค์							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่ม คิดสิ่งแปลกใหม่ไม่เหมือนเดิม	+1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำ ความรู้ ประสบการณ์ที่สะสมไว้มำ ประยุกต์ใช้เพื่อเกิดสิ่งใหม่ที่ สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษากำลัเผชิญ ปัญหาและพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษามสามารถคิด หาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว มีปฏิภาณไหวพริบดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสถานศึกษาบูรณาการ ผสมผสานทางความคิด สามารถ เชื่อมโยงสร้างแนวทางใหม่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิด แก้ไขปัญหได้หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ บุคลากรในองค์การมีส่วนร่วมใน การสร้างวิสัยทัศน์ หรือภาพอนาคต ขององค์การ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
9	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจ ในการทำงานให้แก่บุคลากรใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้น จูงใจ ให้บุคลากรทำงานเต็มกำลังตาม ความสามารถของบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารสถานศึกษาสอนงาน โดย ตั้งคำถาม เน้นการพูดคุยอย่างเป็น กันเองและยกตัวอย่างวิธีการแก้ไข ปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการใฝ่เรียนเรียนรู้							
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการ เรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีความ กระตือรือร้น สนใจและใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนางานในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ เพื่อ เพิ่มศักยภาพของตนเอง และ ความสำเร็จของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ด้วยการ นำตนเอง สามารถวางแผน ปฏิบัติ ประเมินผลการเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ความ ต้องการของตนเอง กำหนด จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ วาง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

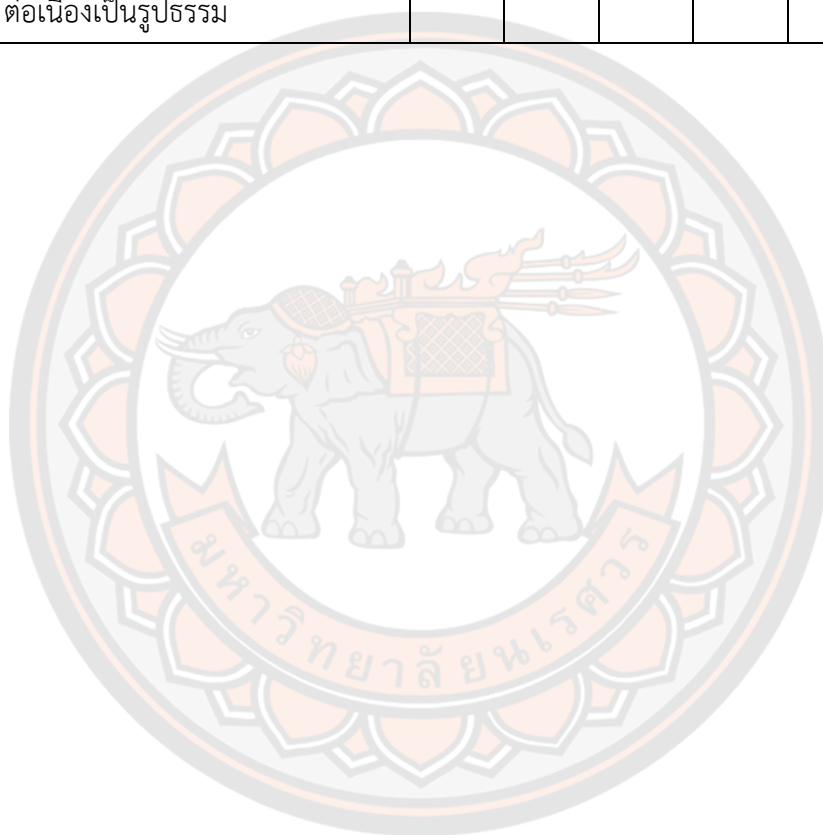
ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	แผนการเรียนรู้ และแสวงหาแหล่ง เรียนรู้						
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการ เรียนรู้เป็นทีมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนา ความสามารถของบุคลากรใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการที่ เป็นระบบ เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	ผู้บริหารสถานศึกษาจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับบริบทและการ ปฏิบัติการเพื่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักความ พอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง บนพื้นฐานของความ พอประมาณ มีเหตุผลและมี ภูมิคุ้มกันที่ดีตามเงื่อนไขความรู้และ คุณธรรมในการพัฒนาและเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ							
23	ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรใน สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
24	ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร ในสถานศึกษาปฏิบัติงานเพื่อให้ สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายตามมาตรฐานของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบต่อผล การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นกับ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
26	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการ บุคลากรสายการสอนที่เพียงพอ เป็นระบบ เหมาะสมกับการจัดการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และจัด แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตามช่วงวัยและบริบทของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด และวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไป ตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษา กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	นักเรียนเกิดทักษะ สมรรถนะสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	ของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามที่กำหนด						ใช้ได้
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ							
31	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ทรัพยากรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสารที่ เพียงพอต่อความต้องการของ บุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารอย่างมี จริยธรรมในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	-1	+1	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้
37	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ บุคลากรในสถานศึกษาใช้ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการบริหาร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	สถานศึกษา						
39	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการ สอนให้แก่แก่นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการวัดและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการพัฒนาครู	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม							
42	ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อเป็น ข้อมูลในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พบใน สถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไข ปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างองค์ ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไข ปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้าง กระบวนการในการพัฒนาและ แก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	ผู้บริหารสถานศึกษาทำวิจัยเพื่อ พัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	สถานศึกษา						
48	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลพัฒนาและ แก้ไขปัญหาของสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่องเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ผลการพิจารณาแบบสอบถามการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
ด้านการจัดทำหลักสูตร							
1	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งครู เป็นคณะทำงานในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามบริบท ของสถานศึกษาเพื่อประกอบการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้รวมของ หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานกำหนด พุทธศักราช 2551 และตามบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร กำหนดเวลาเรียนของแต่ละรายวิชา ตามโครงสร้างเวลาเรียนใน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	หลักสูตรแกนกลางฯ						
8	ครูศึกษา วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดเพื่อจัดทำ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	ครูจัดทำคำอธิบายรายวิชา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการนำหลักสูตรไปใช้							
11	สถานศึกษากำหนดเวลาเรียนตาม เกณฑ์เพื่อให้ครูนำไปออกออกแบบ กระบวนการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ แบบบูรณาการ เน้นให้ผู้เรียนเกิด ความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด และแก้ไขปัญหาเป็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด รายวิชา กำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	ครูเลือกวิธีการ/กระบวนการจัดการ เรียนรู้ สื่อสภาพแวดล้อมและแหล่ง เรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	ครูกำหนดวิธีการและเครื่องมือใน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ เรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
17	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญและหลากหลาย ตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น ในการเตรียมตัวสู่โลกอนาคตให้กับ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ พึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ระบุ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูล ในการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไข ผู้เรียนรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	สถานศึกษานิเทศ ติดตามผลการ จัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการที่ หลากหลายและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการประเมินหลักสูตร							
22	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้ง คณะกรรมการ ในการดำเนินการ ประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	คณะกรรมการร่วมกันกำหนด เครื่องมือในการประเมินหลักสูตร ระบุเกณฑ์การประเมินและ รายละเอียดที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	คณะกรรมการร่วมกันกำหนดวิธีการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของ สถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม		
	ประเมินที่เป็นระบบ สอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา						
25	คณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	คณะกรรมการนำข้อมูลจากการเก็บ รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุ ผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหา และอุปสรรคที่พบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	คณะกรรมการร่วมกันสรุปผลจากการ วิเคราะห์ข้อมูล ถึงผลของการใช้ หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคใน การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	คณะกรรมการเขียนรายงานการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดทำ เป็นข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษา ในการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทและความต้องการของ สถานศึกษาและชุมชนที่ เปลี่ยนแปลงไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว.๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๖๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง รหัสประจำตัว ๖๓๐๗๐๔๖๘ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การศึกษาระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า อิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คันดา นัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๗

โทรสาร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๖

๒. ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง

โทร. ๐๙-๗๓๒๔-๕๑๓๓

ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
บริหารหลักสูตรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพื่อจะช่วยให้การวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์และมีคุณค่าทางการศึกษา ผลการตอบทุกฉบับผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น และขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรีหญิงปราณี มาแสวง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริหารวิชาการ

2. ประสบการณ์การทำงาน

☐ 1 - 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรงตามความเป็นจริง ตามระดับดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะตามรายการนั้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
ด้านความคิดสร้างสรรค์						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแนวคิดสิ่งใหม่ที่สามารถแก้ไข ปัญหาในสถานศึกษาได้					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาลำเลียงปัญหาที่เกิดขึ้น					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่ม และนำการ เปลี่ยนแปลง					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามสามารถคิดหาคำตอบด้วย ปรากฏการณ์ใหม่พบได้					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาบูรณาการผสมผสานความคิด เชื่อมโยงเพื่อสร้างแนวทางใหม่					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดแก้ไขปัญหาคิดได้ หลากหลาย					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการสร้างวิสัยทัศน์ และเสนอแนวคิดใหม่ๆ					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้คิดริเริ่มในการ ทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา					
9	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรสร้างสรรค์ วิธีการใหม่ๆและทำงานเต็มกำลังความสามารถ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาสอนงานโดยตั้งคำถาม และ ยกตัวอย่างวิธีการแก้ไขปัญหาคิด					

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
ด้านการใฝ่เรียนรู้						
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเอง					
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนางานในสถานศึกษา					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเอง					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง					
16	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของตนเอง					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมตามบริบท					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้					

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ						
22	ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด ความสำเร็จของสถานศึกษาที่ทำหาย					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตาม มาตรฐานของสถานศึกษา					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ					
25	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบุคลากรสายการสอนเป็น ระบบ เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน					
26	ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเพียงพอ					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน แบบ Active Learning					
28	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่า เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด					
29	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางพัฒนาและส่งเสริมให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามบรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษา					
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
30	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร					

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
31	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
32	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
33	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน					
34	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรมในการพัฒนาสถานศึกษา					
35	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน					
36	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา					
37	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียน					
38	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
39	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาครู					
ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม						
40	ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการคิดหาแนวทางใหม่เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา					

ข้อ	ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้				
		5	4	3	2	1
41	ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่พบในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา					
42	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ บูรณาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา					
43	ผู้บริหารสถานศึกษาคิดออกแบบกระบวนการในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา					
44	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา					
45	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา					
46	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรง
ตามความเป็นจริง ตามระดับดังนี้

เกณฑ์ระดับคะแนน

- 5 หมายถึง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับการบริหารหลักสูตร				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำหลักสูตร						
1	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งครูเป็นคณะทำงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					
3	คณะทำงานการจัดทำหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามบริบทของสถานศึกษาเพื่อประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4	คณะทำงานการจัดทำหลักสูตรกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
5	คณะทำงานการจัดทำหลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้รวมของหลักสูตร					

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับการบริหารหลักสูตร				
		5	4	3	2	1
6	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดและตามบริบทของสถานศึกษา					
7	คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนของแต่ละรายวิชาตามโครงสร้างเวลาเรียนในหลักสูตรแกนกลางฯ					
8	คณะกรรมการจัดทำแนวทางการวัดและประเมินผลและเกณฑ์การจบการศึกษา					
9	ครูศึกษาวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดในรายวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา					
10	ครูจัดทำหน่วยการจัดการเรียนรู้					
ด้านการนำหลักสูตรไปใช้						
11	สถานศึกษากำหนดเวลาเรียนตามเกณฑ์เพื่อให้ครูนำไปออกแบบกระบวนการเรียนรู้					
12	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
13	ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด และแก้ไขปัญหาเป็น					
14	ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดรายวิชา กำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้					

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับการบริหารหลักสูตร				
		5	4	3	2	1
15	ครูเลือกวิธีการ/กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่สอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
16	ครูกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ เรียนรู้					
17	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ หลากหลายตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้เกิด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์					
18	ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในการเตรียมตัวสู่ โลกอนาคตให้กับผู้เรียน					
19	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นคุณธรรมจริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์					
20	ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ระบุนความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูล ในการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขผู้เรียนรายบุคคล					
21	สถานศึกษานิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง					
ด้านการประเมินหลักสูตร						
22	ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน ในการ ดำเนินการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา					
23	คณะทำงานร่วมกันกำหนดเครื่องมือในการประเมิน หลักสูตรและระบุเกณฑ์การประเมิน					

ข้อ	การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับการบริหารหลักสูตร				
		5	4	3	2	1
24	คณะกรรมการร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินที่เป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
25	คณะกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร					
26	คณะกรรมการนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ระบุผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่พบ					
27	คณะกรรมการร่วมกันสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ถึงผลของการใช้หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร					
28	คณะกรรมการเขียนรายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตร จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร					
29	สถานศึกษากำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา					
30	สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหา บริบทและความต้องการของสถานศึกษา และชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป					

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้